

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Etická dilemata sociálního při práci s osobami trpícími Alzheimerovou chorobou

Autor práce: Bc. Barbora Vršecká, DiS.

Obor studia: Etika v sociální práci

Posudek vypracoval: Daniel D. Novotný, Ph.D.

Datum: 13.5.2022

Deklarovaným cílem předložené diplomové práce je:

„popsat etická dilemata, se kterými se setkává sociální pracovník při práci s lidmi trpícími Alzheimerovou chorobou, a následně poukázat, jakým způsobem může být zvolená etická teorie nápomocná při řešení dilematické situace. ... Zároveň mě zajímá, zda náhled na danou dilematickou situaci dle utilitarismu bude shodný s jednáním během mé bývalé profese na pozici sociálního pracovníka.“ (s. 6).

Diplomová práce je rozdělena do šesti kapitol. V první se autorka věnuje pacientům s Alzheimerovou chorobou, v druhé představuje domov se zvláštním režimem Vršovický zámeček, ve třetí roli sociálního pracovníka, ve čtvrté představuje jednání se zájemcem o pobyt v daném domově. První čtyři kapitoly jsou poněkud dlouhé, a ne vše je v nich přímo relevantní k cílovému tématu. Potěšující bylo ovšem zpracování, kdy z literatury přejaté informace byly obohaceny místy i o vlastní zkušenosti a postřehy.

Teprve v páté a šesté kapitole se od s. 39 autorka věnuje svému hlavnímu tématu přímo. Nejprve, v kapitole páté, krátce představuje dilema jako „situaci ... kdy sociální pracovník stojí alespoň před dvěma různými volbami, [kdy] ani jedna není vnímána jako optimální řešení daného problému“ (s. 40); následuje představení několika dilemat: kvalita nebo kvantita, domov se zvláštním režimem nebo domácí prostředí, volba mezi zájemcem A nebo B, kontaktovat nebo nekontaktovat, řešit nebo neřešit klientovy problémy, přijmout nebo nepřijmout osobní dar, dialog nebo monolog, administrativní práce nebo klienti. Považují představení těchto dilemat za zajímavé a poměrně zdařilé. Trochu mi nicméně chybí nějaké uvedení do problematiky: Jedná se o nejběžnější dilemata sociálního pracovníka? Existuje vícero přehledů dilemat nebo jedno standardní? Považují se některá dilemata za hlavní a důležitější a jiná vedlejší? Proč byla zmíněna právě tato? Atd. (Zde by patrně bylo vhodné zmínit toto téma i při obhajobě práce).

Jádrem práce je kapitola 6 „Rozbor dilematu pomocí etické teorie“ (deskriptivněji by bylo kapitolu možné nazvat „Rozbor dilematu doma či v domově dle utilitarismu“). Autorka poměrně výstižně představí utilitarismus a to i s využitím primárního zdroje (J.S. Mill) a následuje samostatná aplikace na případ paní Alžběty a rozhodování sociálního pracovníka, zda „více štěstí“ (pozitiv a méně negativ) přinese její umístění do domova se zvláštním režimem či ponechání v domácím prostředí. Autorka navíc komparuje svou úvahu s tím, jak se kdysi rozhodovala sama v podobné situaci. Kapitola je psaná poutavě a podnětně, je patrná samostatná myšlenková práce. V posledku mi ale není jasné, k čemu autorka dospěla: Je dle utilitarismu lépe pro paní Alžbětu přestěhování do domova se zvláštním režimem či ponecháním v domácí péči? Nebo je sice utilitarismus podnětný, ale nedává jednoznačný návod k řešení? Pokud tomu tak je, není to známkou toho, že je v nevýhodě vůči jiným etickým teoriím, např. nějaké verzi deontologie, dle níž má rodina morální povinnost o svého člena pečovat, pokud tomu nebrání nějaká jiná povinnost? Budu rád, pokud se autorka hlouběji nad těmito tématy zamyslí v přípravě na obhajobu. Každopádně navrhuji práci hodnotit jako výbornou.

Daniel D. Novotný, Ph.D.